

tudi po oštarijah posehmal ob nedeljah in praznikih v urah, ki smo jih zgorej navedli, počitek, saj ga je treba krčmarjem in krščanskemu ljudstvu, nikomur pa ne bo na škodo. (?)

Narodnostno hujskanje.

Iz skupnega past. lista avstrijskih škofov.

V krščanskem smislu razni narodi sveta niso druga, kakor enakopravni udje, bratje in sestre ene edine družine božje. Kdor ne priznava te resnice; kdor jo taji, naj že bode le v djanju s svojim življenjem — kdor tedaj pretira ljubezen do svojega naroda tako, da sovraži druge narode ali pa jih zaničuje, prepir in sovraštvo seje med nje; kdor ne vidi v svojem bližnjem v prvi vrsti odrešenca Kristusovega, ampak narodnega nasprotnika, on ne misli in ne ravna več v duhu katoliškem, kajti narodnost stavi nad katoliško vero. Poslušajte besede, katere so avstrijski škofje l. 1849. v isti stvari svojim vernim govorili. Njih tedanje svarjenje in klic velja danes, kakor je bil tačas veljal, pa danes še celo bolj kakor tačas.

„Vaši škofje“, so rekli, „štejo si v dolžnost pokazati vam natančnice in svariti vas pred najnevarnišo zapeljivko, ki je sovražnikom kršč. reda tako pogostem in s tolikim uspehom v rabi. Ta mamljivi klic je narodnost. Bog je, kakor neki apostol, vstvaril iz enega človeka ves človeški rod, naj prebiva po vsej zemlji, ter je odločil odmenjene čase in meje njih prebivanja. (Ač. app. 17, 26.) Da smo tedaj razdeljeni v družine, rodove, narode, to je božje delo. Različni jeziki pa so že nasledek greha, odpada od Boga, razpora ljudi med seboj. Ker omikani pagani niso znali, da izvirajo vsi ljudje iz enega očeta in da so vstvarjeni po božji podobi, zato so imeli tuja ljudstva za divjake in so jih zaničevali ter jih z vojsko napadali. Še sedaj je surovemu paganu vsak tujec smrten sovražnik; on pozna samo svoj mali rod, vkončuje vsakega tujca, ubije ga ali pa proda kakor živinče; paganstvo samo se je popolnem poživinilo.

Še le krščanstvo je človeku pravo veljavo podarilo. Ono izpoznavlja vse ljudi za rod božji, za otroke božje, ki so poklicani v božje kraljestvo; vsi so si v rodu v dvojnem pomenu, zakaj vsi so iz ene krvi in vsi so rešeni z eno krvjo, prelito na križu. „Po Jezusu Kristusu so se namreč ti, ki so bili kedaj daleč, približali, podrla se je stena med narodi, končalo se sovraštvo“ (Eph. 2, 13.), vsi pa so se združili v eno telo pod enim poglavarjem in vsi imajo pristop v enem duhu k Očetu; ni več juda, ne ajda, ne divjaka, ne skita, ne sužnja, ne prostaka, ampak vse in vseh je Kristusa (Col. 3, 11.); vez popolnosti pa, ki jih edini, je ljubezen.

Krščanstvo tedaj in pravo človekoljubje mora in odobrava narodni ponos pa tudi družinski čut samo dotlej, dokler ta pospešuje ljubezen. Tudi kristijan je v resnici s svojo družino v tesnejši zvezi, kakor s svojo srenjo; v tesnejši zvezi s svojim narodom in s svojo deželo, kakor z vsem človeštvom; on pa izpolnjuje svoje dolžnosti do vseh, je vsem to, kar jim mora po božji naredbi biti, če izvršuje njegova ljubezen, povzdigujoč se iz sebe, svojo nalogo v čedalje širjih krogih družine, srenje, naroda, države, človeštva. Ali ljubezen postane grda sebičnost, če se, ne da bi segla izven sebe, vtopi sama v sebe in obrača vse samo le na se. Potem se vname sovraštvo med posameznimi udi, kakor tudi med družinami, srenjami, ljudstvi, narodi in razruši se zlovoljno vsaka višja vez med njimi.

Tako se naše dni umetno draži po brezbožnem zapeljevanju, ki namerava razdreti ves božji in človeški red, pametna ljubezen narodov do svoje zgodovine, svojega jezika in podedovanih šeg na krčevito in prenapeto brezumje, ki gleda v vsakem sosedu, ki je drugih misli, smrtnega sovražnika in vpepeli lastno hišo za to, da vkonča tako tudi sosedovo. To pač ni napredek in omika, kakor to oni imenujejo, ampak je prav le rakova pot, vredna objokovanja, — pot nazaj v pagansko temo in surovost; narodnost izpremeni se v zlato tele in njeno molikovanje je v ognju razuzdanih strasti le prevečkrat zverinski boj med plemeni v sramoto človeštvu, gnjusobo pred Bogom.“

Tako so bili pred 36. leti v enem duhu avstrijski škofje govorili; bili pa so sami iz različnih narodov raznojezične monarhije ter so tako opominjali k miru med narodi in svarili pred razporom in preprirom. Ravno tisti duh navdušuje tudi nas, ljubi verni, in zato vas svarimo tudi mi, sedanji avstrijski škofje, ki smo se v edinosti zbrali: Brzdajte svoj narodni ogenj, svoja narodna prizadevanja, ne žalite krščanske ljubezni! Vsi ste otroci ravno tistega Očeta v nebesih in naše skupne matere sv. cerkve: vsi molite, če prav v različnih jezikih k nemu Bogu; vsi ste odrešeni po ravno tistem Jezusu Kristusu, posvečeni po ravno tistem sv. Duhu! „En Gospod, ena vera, en krst, en Bog in Oče vseh“, uči apostol (Eph. 4, 5, 6.), eno nebeško kraljestvo je za vse. V tej višji edinosti nimajo narodne razlike nobene odlične veljave več. In zakaj bi, preljudi, ne mogli v naši skupni domovini, v naši lepi Avstriji, skupaj živeti v ljubezni in edinosti? Zakaj bi svojemu vladarju, ki ljubi z enako darežljivostjo svoje narode, množili vladarske skrbi s tem, da se prepiramo in si zavidamo, ne pa da bi po njegovem geslu „z združenimi močmi!“ blagor varstva in vseh posameznih narodov popeševali? Zakaj bi nek z narodnimi razpori in bojiviše povečevali

breme pastirskih dolžnosti, ki jih morajo vaši škofje nositi, ter njih že tako težko službo še delali težavnišo? „Prizadevajte si toraj skrbno,“ tako opominjamo mi duhovnike in ljudstva za apostolom, „prizadevajte si, da ohranite edinost duha v zvezi miru“. (Eph. 4, 3.)

V tem, ko priobčimo le-ta resni opominj najvišjih dušnih pastirjev Avstrije, pač lahko izpovemo, da se mi držimo sem od kraja in vseskozi take in toraj krščanske narodnosti; obžalujemo pa in odbijamo tako narodnost, ki ji po pravici velja graja zbranih škofov naših. Izlasti še storimo to in je tudi naša sv. dolžnost tam, kjer se obrača ona zoper nas, zoper naše pohlevno slovensko ljudstvo. (?)

Gospodarske stvari.

Listne uši.

Ako se na katerem sicer dobro rejenem in dobro streženem drevesu zavihano listje zapazi in da na tako drevo ven in ven mravlje gori in doli lazijo, potlej se ne bomo čudili, če kdo, ki cele stvari ne pozna in ne ve, misli, da so mravlje hiranju drevesa krive. Vendar je pa ta misel popolnoma kriva. Hiranju drevesa so krive listne uši (Aphis mali). Te listne uši so dorasle svetlo zelene, jajčaste podobe in trebušnate, se neizrečeno hitro izrežajo, ker vsaka listna uš žive mladiče poroja in ti mladiči po 6—7 dnevih zopet vsak po 30—40 mladičev izleže tako, da v enem poletju 15—20 zarodov nastane.

Listne uši sedé na najmlajših in najnjejnejših vejicah v grozdčastih keplicah vsкуп. One se s sesavnimi rilčki v celično tkanino mladih listov in vejic zarijejo in jim soke posrkavajo. Na stekleničasti zadnjici ste dve asasti cevici, iz katerih kristalno svetlo, sladko tekočino, tako imenovano listnoušno strd izpuščavajo, ki je mravljam prava slaščica. Tipaje in glade uši po hrbtu mravlje izpuščanje te strdi pospešujejo in zaradi tega je že slavni Linné uši imenoval mlečne krave mravelj. Te prenašajo listne uši iz suhih vejic na črsteve mlade vejice in tako ušjo kugo raznašajo. Kdor si hoče svoje drevje, tega res uničujočega mrčesja obvarovati, ta naj jih s tobakovo tekočino ali z močno žajfnično škropi in uši pokonča. Mravlje potem same po sebi izostanejo in drevo, če je še čas, bode zopet okrevalo.

Kakošen upliv ima krma na dobroto svinjskega mesa.

Na Angleškem so po mnogih krajih skušnje narejali, kakošen upliv ima krma na dobroto svinjskega mesa. In tu so našli sledeče podatke, ki so vredni, da jih tudi naši živinorejci izvedó.

Svinje Jorkširskega plemena, ki so bile od začetka pitovne dobe noter do klanja najbolj z mlekom, sirutko in sirarskimi odpadki krmljene, dajale so najokusnejše meso, ki je bilo zelo nježnega lakna in so prišle primeroma v kratkem pitovnem času do največje klavne teže. Brž za njimi so prišle svinje istega plemena, ki so bile z ječmenom pitane, dajale so tudi okusno nježnolaknasto meso. Tudi svinje, ktere so bile z ovsom in grahom v enakih merah pitane, dale so dobro meso, lakno je bilo za troho močnejše, špeh dober in trd, in v primeri k teži boljšega mesa in špeha le malo odpadkov. One svinje, ki so bile izključljivo s turšico pitane, dajale so mehko mišično meso in ravno tako tolščo, vendar pa so dosegle posebno veliko klavno težo. Izključljivo s krompirjem pitane svinje dale so gobovito, lahko, neokusno meso, ki se je pri kuhanju zelo ukrčilo. Posebno z rudečo deteljo pitane svinje dale so posebno žolto, neokusno meso. Močno s prgo in lanenim semenom poleg drobljenega ječmena pitane svinje, naredile so rahlo, mastno meso z nekim močnim zelo neprijetnim okusom.

Le po njih!

Cele trume metuljev kapusnikov se poganja sedaj od rastline do rastline in zalega svoja rumenkasta jajčica po zelju in kapusu. Toraj le po njih, dokler ne bode prepozno. Lovite metulje posebno zjutraj, dokler še vsi otrpneni po cvetlicah sedé in potem iščite jajčica, ki po kapusnih in zeljnih peresih prilepljena tiče in pomučkajte jih!

J. M.

Kako se da prav rano zelje prirediti.

Ravnanje, kako prav rano zelje prirediti, je priprosto in po skušnjah potrjeno. Seme se poseje meseca avgusta in sajenice meseca sept. na močno pognojeno zemljo v brazdo, ki peljejo od jutra proti večeru, posade. Ako nastopi ostra breznežna zima, se brazde z listjem, slamom itd. pokrijejo, ki se v začetku spomladi zopet odstrani. Sajenice hitro rastejo in že v drugi polovici meseca maja se morejo zeljne glavatice porezovati. Tako uči neki C. Ilsemann v „Deutsche Gärtner Zeitung“.

Kako tujo živino jedno na drugo navaditi.

Kedar si kako govejo glavo k svoji čredi prikupiš, se navadno zgodi, da se živali začno med seboj bosti. Da se to pa ne zgodi, pomaži živinčeta na glavi in vratu z žganjem in ne bodo se več bodla med seboj.

Izmivanje pučelov.

Plesnjive pučele z vrelo vodo izmivati in izplakovati, če se ni poprej plesnoba s ščetijo iz njih izribala, prě ni dobro. Če se namreč plesnoba z vrelo vodo polije, napravijo se namreč razne dišavine, ki se v les vsedejo in po-